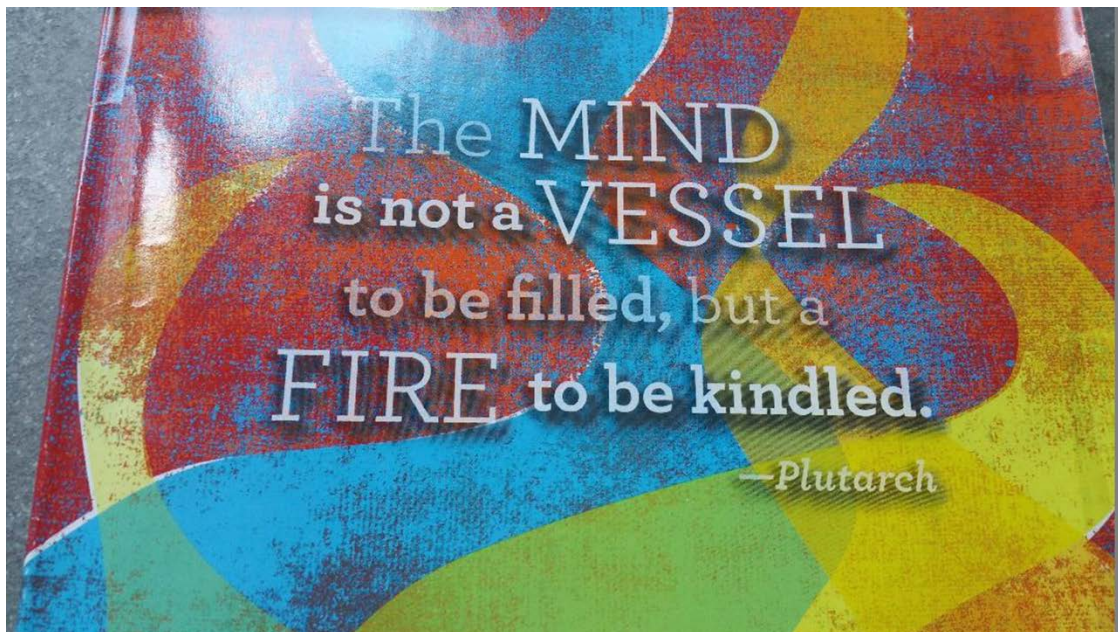

Τμήμα Ιατρικών εργαστηρίων & Προσχολικής Αγωγής

Συντονίστρια: Επίκουρη Καθηγήτρια, Ελένη Μουσένα

[Σύγχρονες Τάσεις στην Παιδαγωγική Επιστήμη]

«Παιδαγωγικά μέσω Καινοτόμων Προσεγγίσεων, Τεχνολογίες και Εκπαίδευση»

Περιεχόμενα

1. Σκοπός του Μαθήματος	3
2. Θεματικές Ενότητες	3
3. Πρόγραμμα Διαλέξεων	4
4. Διαλέξεις	5
5. Παιδαγωγική Επιστήμη. Ορισμός και θεωρίες μάθησης	5
6. Ψυχοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις	5
7. Επιστήμη και Γνώση. Επίσημη γνώση – Σύγχρονα Αναλυτικά Προγράμματα, Περιεχόμενο, Σκοποί, Στόχοι, Μέθοδος	6
8. Διδασκαλία και μάθηση. Αρχές και μορφές διδασκαλίας και μάθησης	6
9. Οργάνωση διδακτικού έργου: Περιβάλλον, μέσα και υλικά. Σχεδιασμός, υλοποίηση, αναστοχαστική πρακτική	7
10. Άσκηση 1η Οργάνωση μικροδιδασκαλίας (Δημοτική – Δευτεροβάθμια)	8
11. Άσκηση 2η Οργάνωση μικροδιδασκαλίας (Προσχολική)	8
12. Αγωγή για την ιδιότητα του Πολίτη. Διαφορετικότητα και εκπαίδευση	8
13. Μετάβαση σε διαφορετικά εκπαιδευτικά – Σχεδιασμός προγράμματος μετάβασης	9
14. Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρήσεις για τη γνώση	10
15. Ανθρώπινες σχέσεις και επικοινωνία στο εκπαιδευτικό περιβάλλον	10
16. Αξιολόγηση	10

Σκοπός του Μαθήματος

Σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι να αναδείξει τις σύγχρονες τάσεις που υιοθετούνται στην παιδαγωγική και την διαφοροποιούν από την παλαιότερη και νεότερη παιδαγωγική αφού πρώτα αποσαφηνιστούν βασικοί παιδαγωγικοί όροι.

Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να έχουν κατανοήσει:

- Να διακρίνουν τους βασικούς παιδαγωγικούς όρους.
- Να γνωρίζουν τη δομή και τους παράγοντες της προσωπικότητας.
- Να διακρίνουν και να εφαρμόζουν τις θεωρίες μάθησης και τις ψυχοπαιδαγωγικές μαθησιακές αρχές.
- Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τη στρατηγική κινήτρων για τη διευκόλυνση της μάθησης.
- Να γνωρίζουν τα αίτια και τους τρόπους αντιμετώπισης της μαθητικής αταξίας και παραβατικότητας.
- Να γνωρίζουν τις διαστάσεις και τις εφαρμογές της Παιδαγωγικής.
- Να γνωρίζουν τη σχέση των εκπαιδευτικών λογισμικών με την Παιδαγωγική.

Θεματικές Ενότητες

Τα θέματα που αναπτύσσονται είναι:

- Παιδαγωγική Επιστήμη. Ορισμός και θεωρίες μάθησης
- Ψυχοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις
- Επιστήμη και Γνώση. Επίσημη γνώση – Σύγχρονα Αναλυτικά Προγράμματα, Περιεχόμενο, Σκοποί, Στόχοι, Μέθοδος
- Διδασκαλία και μάθηση. Αρχές και μορφές διδασκαλίας και μάθησης
- Οργάνωση διδακτικού έργου: Περιβάλλον, μέσα και υλικά. Σχεδιασμός, υλοποίηση, αναστοχαστική πρακτική
- Άσκηση 1η Οργάνωση μικροδιδασκαλίας (Δημοτική – Δευτεροβάθμια)
- Άσκηση 2η Οργάνωση μικροδιδασκαλίας (Προσχολική)
- Αγωγή για την ιδιότητα του Πολίτη. Διαφορετικότητα και εκπαίδευση
- Μετάβαση σε διαφορετικά εκπαιδευτικά – Σχεδιασμός προγράμματος μετάβασης
- Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρήσεις για τη γνώση
- Ανθρώπινες σχέσεις και επικοινωνία στο εκπαιδευτικό περιβάλλον

Πρόγραμμα Διαλέξεων

α/α	Ημερομηνία	Ωρα	Διάλεξη		
1	Σάββατο 2/12/2017	10:00-14:00	Παιδαγωγική Επιστήμη. Ορισμός και θεωρίες μάθησης	Πανταζής Βασίλειος	
2	Παρασκευή 8/12/2017	17:00-21:00	Ψυχοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις	Σιδηροπούλου Τρυφαίνη	Σιδηροπούλου Μαρέττα
3	Παρασκευή 15/12/2017	17:00-21:00	Επιστήμη και Γνώση. Επίσημη γνώση – Σύγχρονα Αναλυτικά Προγράμματα, Περιεχόμενο, Σκοποί, Στόχοι, Μέθοδος	Μουσένα Ελένη	
4	Παρασκευή 12/1/2018	17:00-21:00	Διδασκαλία και μάθηση. Αρχές και μορφές διδασκαλίας και μάθησης	Μουσένα Ελένη (Προσχολική)	Παναγάκος Ιωάννης (Δημοτική-Δευτεροβάθμια)
5	Παρασκευή 19/1/2018	17:00-19:00	Οργάνωση διδακτικού έργου: Περιβάλλον, μέσα και υλικά. Σχεδιασμός, υλοποίηση, αναστοχαστική πρακτική	Παναγάκος Ιωάννης	
		19:00- 21:00	Άσκηση 1 ^η Οργάνωση μικροδιδασκαλίας (Δημοτική – Δευτεροβάθμια)	Παναγάκος Ιωάννης	
		19:00- 21:00	Άσκηση 2 ^η Οργάνωση μικροδιδασκαλίας (Προσχολική)		Μουσένα Ελένη
6	Παρασκευή 26/1/2018	17:00-19:00	Αγωγή για την ιδιότητα του Πολίτη. Διαφορετικότητα και εκπαίδευση	Πανταζής Βασίλειος	
		19:00- 21:00	Μετάβαση σε διαφορετικά εκπαιδευτικά – Σχεδιασμός προγράμματος μετάβασης	Μουσένα Ελένη (Προσχολική-Δημοτική)	Πανταζής Βασίλειος (Δημοτική – Δευτεροβάθμια)
7	Παρασκευή 2/2/2018	17:00-21:00	Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρήσεις για τη γνώση Ανθρώπινες σχέσεις και επικοινωνία στο εκπαιδευτικό περιβάλλον	Πανταζής Βασίλειος	Σιδηροπούλου Μαρέττα

Διαλέξεις

1. Παιδαγωγική Επιστήμη. Ορισμός και θεωρίες μάθησης

1. Μαθησιακοί στόχοι

Σκοπός των εισηγήσεων είναι οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν μια γενική άποψη για το θεματικό πεδίο της Παιδαγωγικής

2. Περίληψη εισήγησης/εισηγήσεων

Στις εισηγήσεις επιχειρείται μια γενική επισκόπηση της Παιδαγωγικής και του ερευνητικού της πεδίου. Η προσέγγιση αυτή αποβλέπει στο να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες ποιο είναι το περιεχόμενο, οι σκοποί και οι στόχοι της Παιδαγωγικής, να προσδιορίσει το αντικείμενο και να αποκτήσουν με τον τρόπο αυτό οι φοιτητές/τριες μια σφαιρική εικόνα της Παιδαγωγικής. Οροθετείται το γνωστικό αντικείμενο και αναλύονται οι κυριότεροι επιστημονικοί όροι της Παιδαγωγικής. Επίσης αναλύονται οι σημαντικότεροι όροι που χρησιμοποιούνται στους επιμέρους τομείς και κλάδους της Παιδαγωγικής Επιστήμης, αλλά και στην εκπαιδευτική πράξη.

3. Υποενότητες

Οι εισηγήσεις διαρθρώνονται σε τέσσερα θεματικά πεδία:

1. Βασικές έννοιες.
2. Θεωρητικά μοντέλα Παιδαγωγικής.
3. Περιοχές δράσης της Παιδαγωγικής.
4. Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο και η επίδρασή του στο σχολείο.

2. Ψυχοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις

1. Μαθησιακοί στόχοι και περίληψη εισήγησης

Το μάθημα εξετάζει βασικές όψεις της Ψυχοπαιδαγωγικής, κλάδου των Παιδαγωγικών Επιστημών. Οι διερευνήσεις της Ψυχοπαιδαγωγικής έχουν σκοπό να ερμηνεύσουν και να ενισχύσουν την κοινωνική προσαρμογή του ατόμου στο περιβάλλον στο οποίο ζει.

Οι σχέσεις οι οποίες δημιουργούνται μεταξύ των στοιχείων και των παραγόντων που κινούνται στο πεδίο της Αγωγής και η προσέγγισή τους συμπληρώνουν το έργο της Ψυχοπαιδαγωγικής.

2. Υποενότητες

Οι διεργασίες της εστιάζουν σε

- α) παρέμβαση προσώπων.
- β) διαχείριση των δυνατοτήτων του ατόμου.
- γ) δυνατότητες του περιβάλλοντος.
- δ) μεθόδους ενίσχυσης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι μελέτες περιπτώσεων θα δώσουν την ευκαιρία κριτικής στάσης στις προσεγγίσεις της συγκεκριμένης επιστήμης.

3. Επιστήμη και Γνώση. Επίσημη γνώση – Σύγχρονα Αναλυτικά Προγράμματα, Περιεχόμενο, Σκοποί, Στόχοι, Μέθοδος

1. Μαθησιακοί στόχοι ενότητας.

Μετά τα τέλος της ενότητας οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Να διακρίνουν τη σχέση με τη γνώση και τις διάφορες μορφές γνώσεις.
- Να κατανοήσουν την έννοια της επίσημης γνώσης και τις διαδικασίες παραγωγής και διανομής της.
- Να κατανοήσουν την έννοια των αναλυτικών προγραμμάτων καθώς και τον τρόπο ανάπτυξης, εφαρμογής και αξιολόγησής τους.
- Να διακρίνουν τα επιμέρους στοιχεία που απαρτίζουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα.
- Να είναι σε θέση να εφαρμόζουν τη στοχοθεσία κατά τη διαδικασία εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος.

2. Σύνοψη ενότητας.

Η ενότητα αναλύει την επιστημονική, επίσημη σχολική γνώση, προσχολική και βιωματική γνώση. Αναφέρεται στους θεσμούς που έχουν αναπτυχθεί για την παραγωγή γνώσης και στον ρόλο του κράτους στην επιλογή και διανομή της. Αναλύονται οι διαδικασίες ανάπτυξης και αναθεώρησης αναλυτικών προγραμμάτων, καθώς επίσης και τα επιμέρους στοιχεία που συνθέτουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα. Παρουσιάζονται οι μορφές των αναλυτικών προγραμμάτων και η αναθεώρησή τους. Γίνεται αναφορά σε σύγχρονες μεθόδους ανάπτυξης, εφαρμογής και αναθεώρησης της γνώσης μέσα σε ένα παγκοσμιοποιημένο και τεχνολογικά ανεπτυγμένο περιβάλλον.

3. Υποενότητες

- Ο κόσμος της επιστήμης και η αξία της γνώσης.
- Η σχέση με τη γνώση, μορφές γνώσης.
- Γνώση και αναλυτικό πρόγραμμα.
- Κοινωνιολογία αναλυτικών προγραμμάτων.
- Ανάπτυξη, εφαρμογή και αναθεώρηση αναλυτικών προγραμμάτων.
- Προκλήσεις της αλλαγής σ' ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

4. Διδασκαλία και μάθηση. Αρχές και μορφές διδασκαλίας και μάθησης

1. Μαθησιακοί στόχοι Ενότητας.

Μετά το τέλος της συγκεκριμένης ενότητας οι φοιτητές θα γνωρίζουν:

- Τις βασικές αρχές διδασκαλίας και μάθησης
- Τις διάφορες μορφές διδασκαλίας και τα χαρακτηριστικά τους
- Τεχνικές διδασκαλίας που παρουσιάζουν ιδιαίτερο διδακτικό ενδιαφέρον

2. Σύνοψη Ενότητας.

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται οι διαδικασίες της διδασκαλίας και της μάθησης, οι οποίες βρίσκονται σε στενή σχέση και συνάφεια μεταξύ τους παρότι διατηρούν τα ιδιαίτερα γνωρίσματα και χαρακτηριστικά τους. Στη συνέχεια περιγράφονται οι θεμελιώδεις διδακτικές αρχές οι οποίες αποτελούν εργαλεία στα χέρια του εκπαιδευτικού προκειμένου να ανταποκριθεί με επιτυχία στο παιδαγωγικό και διδακτικό του έργο. Στη συνέχεια αναλύονται οι μορφές διδασκαλίας και μάθησης οι οποίες, ανάλογα με τον τρόπο επικοινωνίας, κατατάσσονται σε τρεις βασικές κατηγορίες, τις συμμετοχικές, τις μεικτές και τις δασκαλοκεντρικές. Τέλος, ειδική αναφορά γίνεται σε ορισμένες τεχνικές διδασκαλίας οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο διδακτικό ενδιαφέρον.

3. Υποενότητες

- Τι είναι διδασκαλία.
- Τι είναι μάθηση.
- Βασικές αρχές διδασκαλίας και μάθησης .
- Μορφές διδασκαλίας.
 - Συμμετοχικές μορφές διδασκαλίας
 - Μεικτές μορφές διδασκαλίας
 - Δασκαλοκεντρικές μορφές διδασκαλίας
- Τεχνικές διδασκαλίας.
 - Διδάσκοντας μέσω της τέχνης
 - Σκέψου, Συζήτησε, Μοιράσου
 - Εννοιολογικός χάρτης

5. Οργάνωση διδακτικού έργου: Περιβάλλον, μέσα και υλικά. Σχεδιασμός, υλοποίηση, αναστοχαστική πρακτική

1. Μαθησιακοί στόχοι Ενότητας

Μετά το τέλος της συγκεκριμένης ενότητας οι φοιτητές θα γνωρίζουν:

- Το ρόλο που διαδραματίζει ο τρόπος οργάνωσης του χώρου της αίθουσας διδασκαλίας στη διεξαγωγή του παιδευτικού έργου
- Τη συμβολή των εποπτικών μέσων στη μαθησιακή διαδικασία
- Τις λειτουργίες που επιτελεί το σχολικό εγχειρίδιο κατά τη διδασκαλία
- Το ρόλο των ΤΠΕ στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία
- Τις διδακτικο-μαθησιακές ενέργειες που λαμβάνουν χώρα κατά τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση της διδασκαλίας

2. **Σύνοψη Ενότητας.** Η ενότητα αυτή ασχολείται με την οργάνωση του διδακτικού έργου και ειδικότερα με παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη διαδικασία της μάθησης, όπως είναι το περιβάλλον, τα εποπτικά μέσα και τα υλικά. Επιπλέον εξετάζονται τα βήματα που ακολουθεί ο εκπαιδευτικός κατά το σχεδιασμό της διδασκαλίας, οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα κατά την υλοποίησή της καθώς και τα κριτήρια με τα οποία αποτιμάται η αποτελεσματικότητά της.

3. Υποενότητες

- Οργανωτικά σχήματα του χώρου της σχολικής τάξης.
- Τρόποι χρήσης των εποπτικών μέσων στην τάξη.
- Ο ρόλος των ΤΠΕ στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία.

- Σχεδιασμός διδασκαλίας – Υλοποίηση διδασκαλίας – Αποτίμηση διδασκαλίας.

5*. Άσκηση 1^η : Οργάνωση μικροδιδασκαλίας (Δημοτική – Δευτεροβάθμια)

1. **Σκοπός της άσκησης:** Να εισαγάγει τους φοιτητές στον τρόπο οργάνωσης μίας μικροδιδασκαλίας.
2. **Μαθησιακοί στόχοι:** Μετά το τέλος της άσκησης οι φοιτητές θα:
 - Γνωρίζουν τι είναι η μικροδιδασκαλία και σε τι διαφέρει από το μικρομάθημα
 - Έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της μικροδιδασκαλίας
 - Γνωρίζουν πως σχεδιάζεται και πως αξιολογείται μια μικροδιδασκαλία
3. **Περιγραφή:** Στους φοιτητές θα αναπτυχθούν τα παραπάνω θέματα μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα. Στη συνέχεια οι φοιτητές θα χωριστούν σε ομάδες και θα κλιθούν να οργανώσουν μία μικροδιδασκαλία με βάση την ειδικότητά τους, καταγράφοντας τις ενέργειές τους σε μία φόρμα (Σχέδιο μικροδιδασκαλίας) που θα τους έχει δοθεί.

5*. Άσκηση 2^η : Οργάνωση μικροδιδασκαλίας (Προσχολική)

1. **Σκοπός της άσκησης:** Να εισαγάγει τον φοιτητή στη διαδικασία οργάνωσης μικροδιδασκαλίας με βάση τις γνώσεις της ενότητας.
2. **Μαθησιακού στόχοι:** Μετά το τέλος της άσκησης οι φοιτητές θα είναι σε θέση:
 - Να οργανώνουν στοχευμένες διδακτικές παρεμβάσεις που ανταποκρίνονται στο παιδαγωγικό πρόγραμμα και έχουν νόημα για τα παιδιά.
 - Να λαμβάνουν υπόψη όλες της παραμέτρους της εκπαιδευτικής διαδικασίας και να εφαρμόζουν σενάρια επιτυχούς διδασκαλίας.
 - Να θέτουν σε εφαρμογή σύγχρονες μορφές διδασκαλίας σε ανοικτά και δημιουργικά περιβάλλοντα.
 - Να αναστοχάζονται και να βελτιώνουν τις διδακτικές τους εφαρμογές.
3. **Περιγραφή:** Οι φοιτητές με βάση όσα προβλέπονται στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση θα χωριστούν σε ομάδες και θα αναπτύξουν ένα σχέδιο μικροδιδασκαλίας. Στο σχέδιο αυτό θα εφαρμόσουν τις γνώσεις τους από τις σχετικές ενότητες –επιλογή περιεχομένου, μέσων και υλικών, στοχοθεσία, οργάνωση περιβάλλοντος-, και θα το αποτυπώσουν σε σχετικό έντυπο, διατυπώνοντας και κριτήρια αξιολόγησής.

6. Αγωγή για την ιδιότητα του Πολίτη. Διαφορετικότητα και εκπαίδευση

1. Μαθησιακοί στόχοι

Σκοπός των εισηγήσεων είναι οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν μια γενική άποψη για το θεματικό πεδίο της Παιδαγωγικής με έμφαση στα χαρακτηριστικά της αγωγής για την ιδιότητα του πολίτη και την διαφορετικότητα στην εκπαίδευση.

2. Περίληψη εισήγησης

Στην εισήγηση επιχειρείται μια γενική επισκόπηση της Παιδαγωγικής και του ερευνητικού της πεδίου. Η προσέγγιση αυτή αποβλέπει στο να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες ποιο είναι το περιεχόμενο, οι σκοποί και οι στόχοι της Παιδαγωγικής, με έμφαση στις διαπολιτισμικές διαστάσεις της Παιδαγωγικής.

3. Υποενότητες

Οι εισηγήσεις διαρθρώνονται σε τέσσερα θεματικά πεδία:

1. Βασικές έννοιες Αγωγής του Πολίτη.
2. Περιοχές δράσης της Παιδαγωγικής – Διαπολιτισμικότητα.
3. Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο και η επίδρασή του στο σχολείο.

6* Μετάβαση σε διαφορετικά εκπαιδευτικά – Σχεδιασμός προγράμματος μετάβασης

1. Μαθησιακοί στόχοι

Μετά το τέλος της ενότητας οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Αντιλαμβάνονται τη σημασία των μεταβάσεων στη ζωή των μαθητών.
- Να λαμβάνουν υπόψη όλους τους παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία της μετάβασης και να ενεργούν με στόχο την υποστήριξη των μεταβάσεων με θετικά αποτελέσματα.
- Να οργανώνουν δράσεις που ενισχύουν την θετική βίωση των μεταβάσεων για τους μαθητές και την σχολική κοινότητα.

2. Περίληψη

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστεί το θεωρητικό πλαίσιο της μετάβασης σε διάφορα σχολικά περιβάλλοντα όπως μελετήθηκε από την Σχολική Παιδαγωγική. Θα παρουσιαστούν ερευνητικά δεδομένα σχετικά με το ζήτημα αυτό. Θα αναλυθούν τα στάδια, οι εμπλεκόμενοι και οι τρόποι οργάνωσης και εφαρμογής προγραμμάτων μετάβασης. Οι φοιτητές θα κληθούν να σχεδιάσουν ένα πρόγραμμα μετάβασης σε παιδαγωγικό πλαίσιο ανάλογο της ειδικότητάς τους.

3. Υποενότητες

- Η έννοια της μετάβασης.
- Παράγοντες και στάδια της μετάβασης.
- Επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων, οργάνωση συλλογικών δράσεων.
- Σχεδιασμός προγράμματος μετάβασης.

7. Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρήσεις για τη γνώση - Ανθρώπινες σχέσεις και επικοινωνία στο εκπαιδευτικό περιβάλλον

1. Μαθησιακοί στόχοι

Μετά το τέλος της ενότητας οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- Να αντιλαμβάνονται τις κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις της γνώσης.
- Να διακρίνουν τις ανθρώπινες σχέσεις σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και να κατανοούν τη σημασία της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων σ' αυτά.
- Να λειτουργούν υποστηρικτικά στην ανάπτυξη ενδοσχολικών και διασχολικών συνεργατικών σχέσεων.

2. Περίληψη

Στις εισηγήσεις παρουσιάζονται οι κοινωνικές και πολιτισμικές θεωρήσεις της συγκρότησης της γνώσης. Γίνεται αναφορά στον τρόπο διαχείρισης του κοινωνικοπολιτισμικού περιβάλλοντος καθώς και στην σημασία των διαπροσωπικών σχέσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη τρόπων επικοινωνίας και συνεργασίας με τους συναδέλφους και τους γονείς των μαθητών και τους φορείς που συνεργάζονται με το σχολείο.

3. Υποενότητες

- Γνώση και πολιτισμός.
- Κοινωνικές διαφοροποιήσεις και η επίδρασή τους στο σχολείο.
- Ενδοσχολική συνεργασία και επικοινωνία, ανάπτυξη σχέσεων.
- Οι γονείς ως εταίροι στο σχολείο.
- Ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς.

8. Αξιολόγηση Μαθήματος